

***Program za podsticanje energetske efikasnosti u
domaćinstvima***

Sadržaj

I	OSNOVA ZA DONOŠENJE PROGRAM.....	3
II	FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU PROGRAMA.....	5
III	PROGRAM ZA PODSTICANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U DOMAĆINSTVIMA	5
IV	PODNOŠIOCI PRIJAVA.....	7
V	BROJ PRIJAVA PO PODNOŠIOCU PRIJAVE	7
VI	FINANSIJSKA ALOKACIJA I IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA.....	7
VII	DVOSTRUKO FINANSIRANJE	7
VIII	PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI U OKVIRU PROGRAMA	8
IX	NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI U OKVIRU PROGRAMA.....	10
X	POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA.....	10
XI	KONTROLA SPROVOĐENJA PROGRAMA	13
XII	ODABIR IZVOĐAČA RADOVA	13
XIII	DOKUMENTACIJA KOJA JE POTREBNA ZA SPROVOĐENJE PROGRAMA.....	14
XIV	INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PODSTICANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U DOMAĆINSTVIMA.....	14
XV	OBJAŠNENJE POJMOVA.....	16

I OSNOVA ZA DONOŠENJE PROGRAM

Novija EU politika je prepoznala zgrade kao najveći neiskorišćeni izvor za postizanje ušteda energije i potencijal za smanjenje CO2 emisija u Evropi. Stoga je Direktiva o energetske efikasnosti (EED, 2012/27/EU) iz 2012. godine obavezala zemlje članice da razviju dugoročne strategije obnove svog nacionalnog fonda zgrada. Ova obaveza je dopunjena kroz izmjene Direktive o energetske karakteristikama zgrada (EPBD 2018/844/EU) iz 2018. godine.

Krajnji cilj je razvoj investicionog ambijenta u vezi sa unapređenjem energetske karakteristika ukupnog fonda zgrada, jer sektor postojećih zgrada u EU i dalje karakteriše nizak nivo investicija. Kako su zgrade jedan od najvećih potrošača energije u Evropi, odgovorne za više od trećine emisija, obnovljene i održive zgrade u EU doprinose razvoju dekarbonizovanog i čistog energetske sistema. Trenutno, oko 75% fonda zgrada u EU nije energetske efikasno, a 85-95% postojećih zgrada će se koristiti i nakon 2050. godine.

Stoga obnova fonda zgrada (javnih i privatnih) predstavlja jednu od prioritarnih aktivnosti i u Evropskom zelenom dogovoru je prepoznata kao ključna inicijativa za povećanje energetske efikasnosti u sektoru i postizanje ciljeva u oblasti energetske efikasnosti i dekarbonizacije. Takođe, s obzirom na činjenicu da građevinski sektor ima velike zahtjeve u pogledu radne snage, gdje prioritet ima domaća radna snaga, obnova zgrada može odigrati važnu ulogu u ekonomskom razvoju.

Sektor zgrada u Crnoj Gori karakteriše nizak stepen energetske efikasnosti. Imajući u vidu činjenicu da je potrošnja energije u sektoru domaćinstava i sektoru usluga, a koja se dominantno odnosi na zgrade, u 2022. godini dostigla nivo od 48% u finalnoj potrošnji energije, jasno je da je potencijal za unapređenje energetske efikasnosti ogroman.

Neophodnost unapređenja energetske karakteristika zgrada je jasno prepoznat strateškim dokumentima prije svega Strategijom razvoja energetike do 2030. godine i akcionim planovima za njenu implementaciju, Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine, kao i Nacionalnom strategijom o klimatskim promjenama do 2030. godine.

Pored toga grijanje stambenih objekata, naročito u sjevernom i centralnom regionu Crne Gore predstavlja značajan izvor zagađenja vazduha usljed sagorijevanja čvrstih goriva (ugalj, mokro/vlažno drvo), a što predstavlja ogroman problem naročito sa aspekta zdravlja ljudi. Stoga je neophodno preduzeti aktivnosti na unapređenju kvaliteta vazduha kroz realizaciju konkretnih aktivnosti koje doprinose smanjenoj potrošnji uglja i mokrog drveta za ogrijev, prelazak na ekološki prihvatljivija goriva i korišćenje sistema grijanja sa visokim stepenom energetske efikasnosti, čime će se smanjiti emisije suspendovanih čestica tokom sezone grijanja, kada je njihova koncentracija znatno povećana.

Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima iniciran je od strane Ministarstva energetike i rudarstva po uzoru na programe koje je u prethodnom periodu sprovodilo resorno ministarstvo (Energetske efikasno dom, Energy Wood i sl.). U prethodnom

periodu kroz slične programe podršku je dobilo više od 2000 domaćinstava. Realizacija programa je predviđena Akcionim planom za implementaciju direktne budžetske podrške za prevazilaženje energetske krize, koji je usvojila Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 26. aprila 2023. godine i za ovu namjenu je opredijeljen budžet u iznosu 8 miliona eura. U sklopu paketa podrške za prevazilaženje energetske krize, Evropska komisija je Crnoj Gori dodijelila 30 miliona eura.

Cilj Programa je povećanje energetske efikasnosti u sektoru domaćinstava, sa akcentom na unapređenje kvaliteta vazduha u urbanim sredinama naročito u sjevernom i centralnom regionu Crne Gore.

Stoga je prilikom koncipiranja Programa odnosno određivanja nivoa podsticaja posebno uzeto u obzir stanje kvaliteta vazduha u pojedinim opštinama, kao i indeks razvijenosti jedinica lokalnih samouprava.

Dodatno, imajući u vidu važnost sprovođenja pravedne tranzicije u pljevaljskom regionu, koja je od strateškog značaja, posebna pažnja u okviru Programa je posvećena ovom regionu sa ciljem smanjenja korišćenja uglja u sektoru grijanja. Opština Pljevlja posljednjih godina sprovodi značajne aktivnosti na unapređenju energetske efikasnosti stambenih objekata i prelazak na ekološki prihvatljiva goriva. Nastavak realizacije ovih aktivnosti će biti obezbijeden kroz Program, u okviru saradnje koja je dogovorena sa opštinom Pljevlja.

Imajući u vidu značaj i ulogu Fonda za zaštitu životne sredine (Eko fonda) u sprovođenju programa i projekata iz domena energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije kao i zaštite životne sredine i klimatskih promjena, shodno ostvarenim rezultatima u prethodnom periodu, Eko fond će biti implementaciono tijelo ovog programa. Program će se realizovati u bliskoj saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) koji će pružiti tehničku podršku Eko fondu naročito u dijelu kontrole realizacije mjera energetske efikasnosti na terenu i monitoringa namjenskog trošenja sredstava.

S obzirom da će Eko fond biti implementaciono tijelo neophodno je ovoj instituciji, u smislu dugoročne realizacije samog Programa, obezbijediti jačanje administrativno-tehničkih kapaciteta.

Svrha Programa je da se domaćinstvima obezbijedi bespovratna podrška za pokrivanje dijela troškova za investicije u unapređenje energetske efikasnosti.

Programom je predviđeno uspostavljanje finansijskog mehanizma za poboljšanja energetske efikasnosti i povećanja upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane domaćinstava, a što će doprinijeti daljem razvoju zelene ekonomije. Kroz predmetni Program doprinosi se smanjenju potrošnje energije i pratećih troškova, smanjenju energetske intenziteta, smanjenju emisija ugljen dioksida, boljem korišćenju resursa, unapređenju nivoa komfora u stambenim objektima, zapošljavanju domaće radne snage, te poboljšanjem kvaliteta vazduha i smanjenju negativnog uticaja na zdravlje ljudi.

Priprema Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima podržana je od strane UNDP-ja.

II FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Za realizaciju Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima obezbijedeno je **8.800.000 €**, od čega:

- 8.000.000 € preko Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.
- 300.000 € iz budžeta opštine Pljevlja,
- 500.000 € iz sredstava Eko fonda.

Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima podrazumijeva realizaciju sljedećih aktivnosti:

- Komponenta 1: Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima, sa ukupnim budžetom u iznosu 7.500.000 €, od čega:
 - o 1.700.000 € za podršku domaćinstvima u opštini Pljevlja i
 - o 5.800.000 € za podršku domaćinstvima u ostalim opštinama u Crnoj Gori.
- Komponenta 2: Podrška na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada u Opštini Pljevlja, sa ukupnim budžetom u iznosu 1.100.000 €;
- Upravljanje programom i organizaciju promotivnih aktivnosti u iznosu 200.000 €.

III PROGRAM ZA PODSTICANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U DOMAĆINSTVIMA

Za implementaciju Programa odgovoran je Eko fond. Implementacija Programa podrazumijeva sljedeće korake:

- Priprema i objavljivanje javnog poziva za kvalifikovane izvođače radova od strane Eko fonda;
- Priprema i objavljivanje javnog poziva za građane/korisnike programa sufinansiranja od strane Eko fonda (u saradnji Ministarstva energetike i rudarstva i opštine Pljevlja);
- Podnošenje prijave od strane građana/korisnika sa predmjerom i predračunom radova za mjere poboljšanja energetske efikasnosti za koje se prijavljuje;
- Evaluacija pristiglih prijava od strane Eko fonda;
- Verifikacija objekata i provjera tehničkih uslova za sprovođenje mjera energetske efikasnosti od strane Eko fonda;
- Potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava između Eko fonda i korisnika (biće bliže utvrđeno Javnim pozivom ta građane/korisnike Programa);

- Implementacija mjera poboljšanja energetske efikasnosti na stambenom objektu od strane izvođača radova;
- Verifikacija realizovanih mjera energetske efikasnosti od strane Eko fonda;
- Podnošenje zahtjeva za refundaciju dijela troškova od strane korisnika;
- Refundacija/uplata dijela troškova implementacije mjera od strane Eko fonda.

Realizacija programa podrazumijeva sprovođenje odgovarajuće procedure objavljivanja javnog poziva, podnošenja prijave od strane građana/korisnika i provjere ispunjenosti uslova za učešće propisanih javnim pozivom, a u skladu sa tačkom X.

Angažovani izvođač radova realizuje mjera energetske efikasnosti na konkretnom objektu. Odabir izvođača radova u okviru Programa vrši Eko fond, shodno proceduri propisanoj u tački XII.

Nakon što se završe radovi, korisnik Eko fondu predaje Zahtjev za refundaciju dijela troškova implementacije mjera poboljšanja energetske efikasnosti (uz dokaze).

Stručno lice Eko fonda izlaze na teren i vrši verifikaciju izvedenih radova na objektu. Ukoliko su ispunjeni svi traženi uslovi, Eko fond donosi Odluku o dodjeli sredstava za sufinansiranje mjera poboljšanja energetske efikasnosti i vrši refundaciju/uplatu dijela troškova implementacije mjera izvođaču radova.

Svrha programa:

Ulaganje u savremena rješenja i efikasne tehnologije doprinijeće unapređenju energetske efikasnosti i povećanju upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije u domaćinstvima.

Glavni cilj programa je povećanje energetske efikasnosti u sektoru domaćinstava, sa akcentom na unapređenje kvaliteta vazduha u urbanim sredinama.

Specifični ciljevi odnosno ishodi koji se očekuju tri godine nakon završetka sprovođenja projekata su sljedeći:

- a) Unapređenje energetske karakteristika stambenih objekata;
- b) Doprinis smanjenju emisija gasova staklene bašte;
- c) Veće korišćenje obnovljivih izvora energije u sektoru domaćinstava.

Rezultati koji se očekuju odmah nakon završetka sprovođenja projekata su sljedeći:

- a) Smanjenje potrošnje energije;
- b) Smanjenje troškova za energiju;
- c) Unapređenje komfora u stambenim objektima;
- d) Veće korišćenje obnovljivih izvora energije;
- e) Razvoj tržišta efikasnih materijala i tehnologija.

IV PODNOSIOCI PRIJAVA

Pravo učešća u Programu imaju vlasnici/korisnici stambenih objekata individualnog ili kolektivnog stanovanja, u kojima borave, na području Crne Gore, za sufinansiranje realizacije jedne ili više mjera za poboljšanje energetske efikasnosti, u skladu sa uslovima iz tačke VIII.

V BROJ PRIJAVA PO PODNOSIOCU PRIJAVE

Zainteresovani vlasnici/korisnici stambenih objekata mogu podnijeti najviše jednu prijavu, s tim da podnosilac prijave ne može biti istovremeno u vlasničkoj strukturi ili ovlašćeno lice izvođača radova.

Prijava treba da sadrži informacije o svim mjerama koje podnosilac namjerava implementirati na objektu.

VI FINANSIJSKA ALOKACIJA I IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Ukupna vrijednost pojedinačne investicije uključuje:

- bespovratna sredstva koja će biti dodijeljena pojedinačnom korisniku od strane Eko fonda Crne Gore za dio prihvatljivih troškova investicije, i
- sredstva korisnika za sufinansiranje ostatka troškova investicije.

i. Iznosi bespovratnih sredstava

Najviši iznos bespovratnih sredstava koji se može dodijeliti pojedinom korisniku programa za **Komponentu 1: Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima** iznosi do 10.000,00 €, odnosno za pojedinačne mjere energetske efikasnosti najviše do vrijednosti utvrđenih u tački VIII Programa.

Za **Komponentu 2: Podrška na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada** iznos bespovratnih sredstava se određuje u odnosu na predračuna radova.

ii. Sufinansiranje od strane korisnika

Podnosilac prijave se obavezuje da će obezbijediti preostali dio sredstava za sufinansiranje. Sufinansiranje može biti obezbijeđeno iz sopstvenih ili drugih izvora. Kao udio sopstvenog sufinansiranja, korisnik ne može koristiti sredstva iz javnih izvora, odnosno iz državnog budžeta i sredstava Evropske unije i drugih međunarodnih izvora finansiranja.

Iz sredstava sufinansiranja od strane korisnika mogu se finansirati samo prihvatljive aktivnosti i troškovi koji se odnose na prihvatljive aktivnosti u okviru programa.

VII DVOSTRUKO FINANSIRANJE

Načelo zabrane dvostrukog finansiranja podrazumijeva da se treba izbjegavati dvostruko finansiranje istih troškova iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, te drugih davalaca državne pomoći.

Korisnici ne smiju tražiti niti biti korisnici sredstava iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, te drugih davalaca državne pomoći za troškove koji će im biti nadoknađeni u okviru prijavljenih i za finansiranje odabranih mjera energetske efikasnosti.

Ukoliko je korisnik konkurisao za sredstva od drugih davalaca državne pomoći za iste opravdane troškove, potrebno je da dostavi izjavu u kojoj se navodi iznos i status ove podrške.

VIII PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI U OKVIRU PROGRAMA

Predmet Programa je obezbjeđivanje podrške za realizaciju jedne ili više mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima u zavisnosti od toga da li se radi o objektima individualnog stanovanja ili objektima kolektivnog stanovanja.

U okviru **Komponente 1: Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima** moguće je finansirati realizaciju jedne ili više mjera energetske efikasnosti iz Tabele 1.

Nivo podsticaja se utvrđuje na nivou jedinica lokalnih samouprava, u skladu sa metodologijom iz Priloga 1 i uzima u obzir kvalitet vazduha i indeks razvijenosti.

Tabela 1: Nivo podsticaja za pojedinačne mjere energetske efikasnosti

RB	Mjera energetske efikasnosti	Max. iznos podsticaja	Nivo podsticaja %			
			Budva, H. Novi, Kotor, Tivat	Bar, Podgorica, Ulcinj	Cetinje, Danilovgrad, Zeta, Nikšić, Tuzi	Ostale JLS
1	Ugradnja termoizolacije na fasadi stambenog objekta	5000	30%	40%	50%	60%
2	Ugradnja termoizolacije na fasadi stambenog objekta na međuspratnoj konstrukciji prema negrijanom tavanu ili podrumu	2000	30%	40%	50%	60%
3	Ugradnja energetski efikasne fasadne stolarije	3000	30%	40%	50%	60%
4	Ugradnja sistema za grijanje na moderne oblike biomase	2000	40%	50%	60%	70%
5	Ugradnja multisplit sistema za grijanje/hlađenje objekta	2500	30%	40%	50%	60%
6	Ugradnja visokoeffikasnih toplotnih pumpi za grijanje objekta	6000	30%	40 %	50 %	60%
7	Ugradnja solarnih sistema za zagrijavanje vode	2500	30%	40%	50%	60%

8	Ugradnja fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe	3000	20%	20%	20%	20%
---	--	------	-----	-----	-----	-----

Realizacija mjera energetske efikasnosti koje se sufinansiraju iz Programa podrazumijeva ispunjavanje minimalnih uslova i tehničkih standarda definisanih važećim propisima u oblasti izgradnje objekata, ugradnje tehničkih sistema, energetske efikasnosti i sigurnosti na radu.

Prilikom implementacije mjera energetske efikasnosti u okviru Komponente 1 Programa važno je imati u vidu sljedeće:

- Podnosilac prijave se može prijaviti za jednu ili više navedenih mjera. Iznos podsticaja po pojedinačnoj mjeri ne može biti veći od maksimalnog iznosa podsticaja navedenog u Tabeli 1.
- Ukoliko krajnji korisnik pređe ukupan iznos koji se sufinansira, ostatak troškova (preko iznosa koji sufinansira Eko fond) pokriva sam korisnik u 100% iznosu. Ukoliko je ukupna investicija unutar maksimalno definisanih iznosa za sufinansiranje pojedinih mjera, u tom slučaju će ukupan iznos investicije biti podijeljen shodno kriterijumima iz Tabele 1.
- Jedinične cijene materijala, opreme i izvođenja radova za realizaciju mjera energetske efikasnosti moraju biti u skladu sa trenutnim tržišnim cijenama. Eko fond zadržava pravo ograničavanja maksimalne jedinične cijene, u skladu sa drugom dobijenim fakturama, predanoj tehničkoj i finansijskoj dokumentaciji za refundaciju troškova od strane svih korisnika i prikupljenih ponuda od strane pravnih lica koja se profesionalno bave izvođenjem radova na primjeni mjera energetske efikasnosti.
- Vlasnici/korisnici individualnih stambenih jedinica unutar objekata kolektivnog stanovanja mogu ostvariti pravo na podsticaje u okviru Komponente 1 Programa za mjere pod rednim brojevima 3, 4, 5 i 6.
- Pri realizaciji mjera ugradnje sistema za grijanje na moderne oblike biomase (Mjera 4) ili ugradnje visokoefikasne toplotne pumpe za grijanje objekta (Mjera 6) korisnici koji nemaju razveden sistem grijanja, moraju sami investirati u razvod mreže grijanja u stambenom objektu i grejna tijela. U okviru Mjera 4 i 6 sufinansiraće se samo ugradnja peći/kotla ili toplotne pumpe, uz prateće radove (spremnik tople vode, prilagođavanje cijevne mreže, ventili, dimnjaci i sl.).
- Za realizaciju mjere ugradnje fotonaponskog sistema za sopstvene potrebe (Mjera 8), korisnik/podnosilac prijave ima obavezu izrade tehničke dokumentaciju čiji će se troškovi sufinansirati do 50%, a ne više od 250 eura. Tehnička dokumentacija treba da bude potpisana i ovjerena od strane ovlašćenog lica u skladu sa zakonom.
- Instalirana snaga fotonaponskog sistema za sopstvene potrebe ne može biti veća od odobrene priključne snage stambenog objekta koji je predmet prijave na javni poziv.

U okviru **Komponente 2: Podrška na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada** moguće je financirati radove na ugradnji toplotne izolacije spoljašnjih zidova. Nivo podsticaja za realizaciju ove mjere iznosi 85%.

IX NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI U OKVIRU PROGRAMA

Sredstva opredjeljena programom NE mogu se koristiti za nabavku polovne opreme.

Individualni stambeni objekti i stanovi/stambene jedinice unutar objekata kolektivnog stanovanja koji nisu prihvatljivi za sufinansiranje putem Javnog poziva su:

- Individualni stambeni objekti i stanovi/stambene jedinice unutar objekata kolektivnog stanovanja koji su devastirani;
- Individualni stambeni objekti i stanovi/stambene jedinice unutar objekata kolektivnog stanovanja koji su strukturno neispravni, tj. imaju veća strukturalna oštećenja koja mogu ugroziti integralnu stabilnost objekta nakon implementacije mjera poboljšanja energetske efikasnosti;
- Individualni stambeni objekti i stanovi/stambene jedinice unutar objekata kolektivnog stanovanja novije gradnje koji ispunjavaju minimalne zahtjeve za energetskim karakteristikama zgrada propisane Pravilnikom o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada - osim u slučaju prijave za zamjenu neefikasnih sistema grijanja ili ugradnje solarnog sistema za zagrijavanje vode ili ugradnje fotonaponskog sistema za sopstvene potrebe;
- Individualni stambeni objekti i stanovi/stambene jedinice unutar objekata kolektivnog stanovanja koji nisu u skladu sa važećim planskim dokumentima;
- Individualni stambeni objekti, stanovi/stambene jedinice unutar objekata kolektivnog stanovanja koji su u suvlasništvu, a za koje nije moguće pribaviti izjavu/saglasnosti svih suvlasnika istog;
- Individualni stambeni objekti i stanovi/stambene jedinice unutar objekata kolektivnog stanovanja koji su u fazi izgradnje u trenutku objave Javnog poziva, osim ako se za objekat u izgradnji vrši prijava za Mjere 4, 5, 6, 7 i 8. Napomena: Eko fond će cijeniti da li je stepen izgrađenosti objekta odgovarajući za dodjelu podrške u okviru programa.

X POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA

U okviru **Komponente 1: Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima** postupak dodjele bespovratnih sredstava se realizuje u 2 koraka:

1. Procedura prijave

Eko fond će raspisati Javni poziv za učešće zainteresovanih strana u Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima.

Javni poziv se sprovodi kao otvoreni postupak i odnosi se na vlasnike/korisnike stambenih objekata, sa jasno utvrđenim rokom za dostavljanje prijava.

Da bi se prijavio na Javni poziv, Podnosilac prijave prvo mora da se registruje na portal Eko fonda putem linka. Zahtjev za registraciju naloga se automatski odobrava, nakon čega Podnosilac prijave dobija potrebne akreditive putem maila. Nakon registracije, Podnosilac prijave može podnijeti svoju Prijavu direktno na portalu.

Nakon odabira programa, Podnosilac prijave pristupa popunjavanju prijavnog obrasca koji čini dio obavezne dokumentacije za Program.

U procesu podnošenja prijave Podnosilac prilaže i sljedeću dokumentaciju:

- Za izgrađene objekte, dokaz da je objekat legalan (list nepokretnosti ili posjedovni list);
- Za objekte u procesu legalizacije, potvrdu da se nalaze u postupku legalizacije;
- Za objekte u izgradnji, ovjereni ugovor o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta;
- U slučaju da podnosilac prijave nije vlasnik objekta na kojem se izvode radovi, Izjavu o saglasnosti vlasnika objekta kojom ovlašćuje podnosioca prijave da može finansirati radove na konkretnom objektu;
- Ponudu izvođača radova sa liste kvalifikovanih izvođača radova, sa specifikacijom količina i troškova na implementaciji mjera energetske efikasnosti.

U postupku razmatranja prijava sprovode se sljedeći koraci:

1. Administrativna provjera prijave;
2. Tehnička evaluacija ponude izvođača radova i obilazak stambenog objekta na koji se prijava odnosi.

2. Razmatranje podnesenih prijava

i. Administrativna provjera

Eko fond vrši provjeru primljenih prijava u odnosu na administrativne kriterijume utvrđene ovim programom, a kako slijedi:

- a) Podnosilac prijave je podnio jednu prijavu;
- b) Podnesena je sva tražena dokumentacija u skladu sa Javnim pozivom;
- c) Sadržaj prijave je ispunjen na obrascima utvrđenim Programom;
- d) Prijava je podnesena u elektronskom obliku preko portala Eko fonda u roku navedenom u Javnom pozivu.

Ukoliko prijava ne ispunjava sve administrativne kriterijume navedene u ovom programu i Javnom pozivu, ista ne ulazi u dalji postupak razmatranja. Za podnosioca prijava koji nijesu zadovoljili administrativne kriterijume Eko fond donosi Odluku o odbijanju prijave na Javni poziv.

Prijave koji su zadovoljile administrativne kriterijume ulaze u postupak Tehničke evaluacije ponude izvođača radova i obilazak stambenog objekta na koji se prijava odnosi.

ii. Tehnička evaluacija ponude izvođača radova i obilazak stambenog objekta na koji se prijava odnosi

Eko fond za svaku prijavu koja je zadovoljila administrativne kriterijume, u narednom koraku, vrši postupak obrade dostavljene dokumentacije kroz rad komisije koju čine predstavnici Eko fonda i Ministarstva energetike i rudarstva.

Ukoliko je dostavljena dokumentacija i ponuda izvođača radova prihvatljiva, stručno lice Eko fonda vrši obilazak stambenog objekta na terenu i konstatuje početno stanje (nulto stanje) prije primjene mjera energetske efikasnosti.

Ukoliko prijava ne ispunjava tehničke uslove navedene u ovom programu i Javnom pozivu, ista ne ulazi u dalji postupak razmatranja.

iii. Donošenje odluke o odabiru korisnika

Na osnovu Izvještaja komisije Eko fond donosi Odluku o odabiru korisnika sredstava za mjera energetske efikasnosti na objektu.

Podnosioci prijave kojima je odobreno finansiranje mjera energetske efikasnosti pozivaju se na potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava.

Spisak korisnika s kojima je potpisan Ugovor o dodjeli sredstava biće objavljen na internet stranici Eko fonda.

iv. Izvođenje radova i kontrola kvaliteta

Rok za realizaciju radova biće preciziran Ugovorom o dodjeli sredstava, a ne može biti duži od 6 mjeseci od dana potpisivanja istog.

Po obavještenju od strane podnosioca prijave o završetku izvedenih radova, Eko fond vrši kontrolu izvedenih radova i sačinjava odgovarajući izvještaj.

U okviru **Komponente 2: Podrška na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada** postupak dodjele bespovratnih sredstava se sprovodi na isti način kao i za individualne stambene objekte s tim da:

- Za program se prijavljuje Upravnik u skladu sa odlukom Skupštine etažnih vlasnika ili opunomoćena agencija;
- Kao dodatan dokaz se dostavlja Odluka Skupštine etažnih vlasnika da su vlasnici stanova saglasni sa izvođenjem radova u skladu sa Zakonom o održavanju stambenih zgrada;
- Rok za realizaciju radova, kao i dinamika isplate sredstava koji će biti precizirani Ugovorom o izvođenju radova ne može biti duži od 12 mjeseci od dana potpisivanja istog.

Opština Pljevlja će obezbijediti realizaciju usluge nadzora nad izvođenjem radova za sprovođenje mjere ugradnje termoizolacije na kolektivnim stambenim zgradama.

Napomena: Navedeni uslovi i način prijave biće bliže propisani Javnim pozivom za korisnike Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima.

XI KONTROLA SPROVOĐENJA PROGRAMA

Ministarstvo energetike i rudarstva će u saradnji sa Eko fondom organizovati kontrolu sprovođenja pojedinačnih koraka u okviru programa sa ciljem unapređenja efikasnosti ukupnog procesa i praćenja namjenskog trošenja sredstava. Za kontrolu sprovođenja programa biće formirana posebna Komisija.

XII ODABIR IZVOĐAČA RADOVA

Izvođenje radova u okviru Programa mogu da obavljaju isključivo kvalifikovani izvođači radova koji će biti odabrani putem Javnog poziva.

Javni poziv za odabir izvođača radova objavljuje Eko fond. Javni poziv je otvorenog tipa i zainteresovani ponuđači mogu da se prijave i tokom realizacije Programa.

Da bi ponuđač stekao status kvalifikovanog izvođača radova potrebno je da ispuni uslove navedene u nastavku:

- Zahtjev za učešće u Programu;
- Dokaz da je upisan u registar kod organa nadležnog za registraciju privrednih subjekata;
- Dokaz izdat od organa nadležnog za poslove poreza da su uredno prijavljene, obračunate i izvršene sve obaveze po osnovu poreza i doprinosa do 90 dana prije dana javnog otvaranja ponuda, u skladu sa propisima Crne Gore (na državnom i lokalnom nivou), odnosno propisima države u kojoj ponuđač ima sjedište;
- Dokaz da distributer/instalater odnosno izvođač radova odnosno njegov zakonski zastupnik u periodu od dvije godine prije objavljivanja poziva za javno nadmetanje, odnosno dostavljanja poziva za nadmetanje nije osuđen za krivično djelo i da mu nije izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti u vezi sa krivičnim djelom, kao i neko od krivičnih djela organizovanog kriminala sa elementima korupcije, pranja novca i prevare;
- Dokazi o ekonomskoj i finansijskoj sposobnosti:
 - odgovarajući bankarski izvod, potvrda ili izjava o finansijskoj sposobnosti ponuđača,
 - izvještaj o računovodstvenom i finansijskom stanju - bilans uspjeha i bilans stanja sa izvještajem ovlašćenog revizora u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija, za posljednje 2 godine, odnosno za period od registracije;
- Potvrdu o poslovnom udruživanju u slučaju zajedničkog nastupanja (konzorcijum, joint venture);
- Listu referenci izvedenih sličnih usluga/radova za posljednje 2 godine;
- Dokaz o potrebnim kadrovskim kapacitetima za realizaciju mjera energetske efikasnosti iz Tačke VIII, kao i odgovarajući sertifikat/licencu/potvrdu izdatu od strane proizvođača za pružanje usluga ugradnje sistema za mjere 4, 5, 6, 7 i 8.
- Polisa osiguranja od povreda za zaposlene/osoblje koje izvodi radove.

Napomena: Navedeni uslovi i obrasci za dostavu podataka biće bliže propisani Javnim pozivom za kvalifikovane izvođače radova.

XIII DOKUMENTACIJA KOJA JE POTREBNA ZA SPROVOĐENJE PROGRAMA

1. Javni poziv za kvalifikovane izvođače radova (Komponenta 1);
2. Javni poziv za korisnike Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima;
3. Nacrt ugovora o dodjeli sredstava.

XIV INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PODSTICANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U DOMAĆINSTVIMA

Programom za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima podrška će biti usmjerena prema projektima sa jasno definisanim očekivanim rezultatima, u skladu s prethodno navedenim ciljevima Programa.

Za potrebe praćenja efekata Programa definisani su indikatori rezultata koji će se pratiti za vrijeme trajanja realizacije Programa, a indikatori ishoda i učinka u periodu nakon realizacije.

[O] Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti u sektoru domaćinstava					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
01	Učinak	Smanjenje potrošnje energije u sektoru domaćinstava	Potrošnja energije	Pet godina od završetka sprovođenja projekta	Podnosioci prijava ne uključuju indikator u projektni prijedlog. Eko fond će indikator pratiti na nivou Programa.
	Opis: Indikator mjeri efekte implementacije projekata energetske efikasnosti na potrošnju energije u sektoru domaćinstava Izvor provjere: Nacionalni energetski bilans/posebna statistika za sektor domaćinstava				
02	Učinak	Smanjenje koncentracije PM10 čestica	Koncentracija čestica	Pet godina od završetka sprovođenja projekta	Podnosioci prijava ne uključuju indikator u projektni prijedlog. Eko fond će indikator pratiti na
	Opis: Indikator mjeri efekte implementacije projekata energetske efikasnosti na smanjenje zagađenja vazduha u urbanim sredinama				

	Izvor provjere: Zvanični podaci o kvalitetu vazduha - Agencija za zaštitu životne sredine	nivou Programa
--	---	----------------

[A] Posebni cilj: Unapređenje energetske karakteristika stambenih objekata					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
A1	Ishod	Površina poda renoviranih domaćinstava	Domaćinstvo	Završetak sprovođenja projekta	Vrijednost indikatora potrebno definisani na nivou projekta.
	Opis: Indikator prati broj i površinu poda renoviranih domaćinstava Izvor provjere: Izvještaj o realizaciji projekta				

[B] Posebni cilj: Doprinos smanjenju emisija gasova staklene bašte					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
B1	Ishod	Smanjenje emisija CO2	CO2 ekvivalent	Završetak sprovođenja projekta	Vrijednost indikatora potrebno definisani na nivou projekta.
	Opis: Indikator prati smanjene emisije CO2 na osnovu smanjenja potrošnje energije. Izvor provjere: Izvještaj o realizaciji projekta				

[C] Posebni cilj: Veće korišćenje obnovljivih izvora energije u sektoru domaćinstava					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
C1	Ishod	Instalisana snaga novih OIE	Nominalna električna /toplotna snaga	Završetak sprovođenja projekta	Vrijednost indikatora potrebno definisani na nivou projekta.
	Opis: Indikator prati instalisanu snagu obnovljivih izvora energije u okviru projekta i daje procjenu proizvodnje energije Izvor provjere: Izvještaj o realizaciji projekta				

XV OBJAŠNENJE POJMOVA

Administrativna provjera	Postupak provjere prijave u skladu sa administrativnim kriterijumima utvrđenim ovim Programom.
Bespovratna sredstva / grant	Iznos koji Fond dodijeli za odabranom Podnosiocu prijave (Korisniku) za realizaciju mjera energetske efikasnosti. Bespovratna sredstva su ona sredstva koja imaju tačno određenu namjenu u skladu sa Ugovorom o sufinansiranju.
Korisnik	Podnosilac prijave koji zaključi Ugovor o dodjeli sredstava sa Eko fondom.
Evaluacija prijave	Označava postupak ocjenjivanja prijave Podnosioca primljene kroz sistem Fonda. Evaluacija se sprovodi na osnovu definisanih kriterijuma za izbor.
Javni poziv	Obavještenje potencijalnim podnosiocima prijave za uključivanje u Program. Objavljivanje Javnog poziva od strane Fonda ostvaruje se objavljivanjem na internet stranici Fonda i u ostalim sredstvima javnog informisanja.
Kriterijumi za izbor	Kriterijumi za izbor su kriterijumi koji se primjenjuju za ocjenjivanje ispunjenosti uslova Programa.
Podnosilac prijave	Vlasnik/korisnik stambenog objekta koje se prijavljuje za Program u skladu sa propisanim uslovima.
Prijavna dokumentacija	Neophodna dokumentacija i podaci koje dostavlja Podnosilac prijave.
Program	Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima
Ugovor o dodjeli sredstava	Ugovor zaključen između Eko fonda i Korisnika kojim se utvrđuje maksimalni iznos bespovratnih sredstava dodijeljen za realizaciju mjera energetske efikasnosti, prava i obaveze svih strana, kao i drugi finansijski uslovi.

PRILOG 1: METODOLOGIJA ZA UTVRĐIVANJE NIVOA PODSTICAJA ZA PRIMJENU MJERA POBOLJŠANJA ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Nivo podsticaja za primjenu mjera poboljšanje energetske efikasnosti utvrđuje se na nivou jedinica lokalnih samouprava na osnovu **3 kriterijuma**:

1. **Srednje dnevne vrijednost suspendovanih čestica PM10** na način da se jedinicama lokalnih samouprava koje se nalaze u zoni kvaliteta vazduha u kojima ovaj parametar prelazi graničnu vrijednost od 50 µg/m³ više od 35 dana godišnje dodjeljuje veći nivo podsticaja za 10%. Prema podacima Agencije za zaštitu životne sredine za 2022. godinu srednja dnevna koncentracija suspendovanih čestica PM10 je prelazila granične vrijednosti za više od 35 dana na svim mjernim mjestima u Sjevernoj i Centralnoj zoni kvaliteta vazduha¹ u kojima je potrebno poboljšanje kvaliteta vazduha;
2. **Srednje godišnje koncentracije PM10 čestica** na način da se jedinicama lokalnih samouprava koje se nalaze u zoni kvaliteta vazduha u kojoj ovaj parametar prelazi graničnu vrijednost od 40 µg/m³ dodjeljuje veći nivo podsticaja za 10%. Prema podacima Agencije za zaštitu životne sredine za 2022. godinu vrijednost godišnje srednje koncentracije PM10 čestica je bila iznad granične dozvoljene vrijednosti u Sjevernoj zoni kvaliteta vazduha. U Centralnoj i Južnoj zoni kvaliteta vazduha vrijednost srednje godišnje koncentracije PM10 čestica u 2022. godini je bila u dozvoljenim granicama;
3. **Indeksa razvijenosti jedinice lokalne samouprave**² na način da se lokalnim samoupravama koje su manje razvijene odnosno shodno Zakonu o regionalnom razvoju imaju indeks razvijenosti ispod 100% dodjeljuje veći nivo podsticaja za 10%;

Rezultujuće vrijednosti nivoa podsticaja za primjenu mjera poboljšanje energetske efikasnosti prikazane su u Tabeli 1.

Tabela 1: Nivo podsticaja po jedinicama lokalnih samouprava

RB	Jedinica lokalne samouprave	Osnovni nivo podsticaja (%)	Kriterijum 1 (+10%)	Kriterijum 2 (+10%)	Kriterijum 3 (+10%)	Konačni nivo podsticaja (%)
1	Andrijevisa	30	Da	Da	Da	60
2	Bijelo Polje	30	Da	Da	Da	60
3	Berane	30	Da	Da	Da	60
4	Gusinje	30	Da	Da	Da	60
5	Žabljak	30	Da	Da	Da	60
6	Kolašin	30	Da	Da	Da	60
7	Mojkovac	30	Da	Da	Da	60
8	Petnjica	30	Da	Da	Da	60

¹ Zone kvaliteta vazduha su utvrđene su Zakonom o zaštiti vazduha ("Službeni list CG", br. 025/10, 040/11 i 043/15, 073/19 od 27.12.2019),) i Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Službeni list CG", br. 44/10 i 13/2011, 064/18 od 04.10.2018))

² U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju („Službeni list CG“, br. 20/11, 20/15 i 47/19) i Pravilnikom o izmjeni pravilnika o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 103/2023)

9	Plav	30	Da	Da	Da	60
10	Pljevlja	30	Da	Da	Da	60
11	Plužine	30	Da	Da	Da	60
12	Rožaje	30	Da	Da	Da	60
13	Šavnik	30	Da	Da	Da	60
14	Cetinje	30	Da		Da	50
15	Danilovgrad	30	Da		Da	50
16	Zeta	30	Da		Da	50
17	Nikšić	30	Da		Da	50
18	Tuzi	30	Da		Da	50
19	Bar	30			Da	40
20	Podgorica	30	Da			40
21	Ulcinj	30			Da	40
22	Budva	30				30
23	Herceg novi	30				30
24	Kotor	30				30
25	Tivat	30				30

PRILOG 2: PREGLED MINIMALNIH TEHNIČKIH ZAHTJEVA

Mjera	Tehnički uslov	Preporučena oprema i radovi kojima se postižu tehnički uslovi
Podsticanje obnove spoljnog omotača		
1.	<p>Termoizolacija spoljnjih zidova</p> <ul style="list-style-type: none"> Minimalna debljina termoizolacionog materijala EPS-a ili kamene mineralne vune u zavisnosti od klimatske zone³: <i>Klimatska zona I : 8 cm,</i> <i>Klimatske zone II i III: 10 cm.</i> Toplotna provodljivost maksimalno 0,039 W/mK za EPS i 0,035 W/mK za kamenu mineralnu vunu <i>Ispunjavanjem specificiranih tehničkih uslova, zadovoljiće se minimalni uslovi sa aspekta toplotnih karakteristika spoljašnjeg zida na koji se implementiraju mjere energetske efikasnosti</i> 	<p>Prihvatljivo izvođenje jednog od navedenih ili sličnih sistema:</p> <ul style="list-style-type: none"> građevinski i zanatski radovi prema predmjeru i predračunu radova kojima se postižu definisani tehnički uslovi ostali povezani radovi i oprema potrebni za postizanje definisanih tehničkih uslova odnosno potpuni završetak aktivnosti u skladu sa pravilima struke (montaža/demontaža gromobranskih instalacija u kontaktu s fasadom, montaža-demontaža vertikalnih oluka i drugo)
2.	<p>Termoizolacija međuspratne konstrukcije prema negrijanom tavanu ili podrumu</p> <ul style="list-style-type: none"> Minimalna debljina termoizolacionog materijala kamene mineralne vune: <i>Klimatske zone I i II: 10 cm,</i> <i>Klimatska zona III: 12 cm</i> Toplotna provodljivost maksimalno 0,039 W/mK za EPS i 0,035 W/mK za kamenu mineralnu vunu <i>Ispunjavanjem specificiranih tehničkih uslova, zadovoljiće se minimalni uslovi sa aspekta toplotnih karakteristika međuspratne konstrukcije prema negrijanom tavanu ili podrumu na koju se implementiraju mjere energetske efikasnosti</i> 	<p>Prihvatljivo izvođenje jednog od navedenih ili sličnih sistema:</p> <ul style="list-style-type: none"> građevinski i zanatski radovi prema predmjeru i predračunu radova kojima se postižu definisani tehnički uslovi ostali povezani radovi i oprema potrebni za postizanje definisanih tehničkih uslova odnosno potpuni završetak aktivnosti u skladu sa pravilima struke (parna brana, zaštita toplotne izolacije i drugo)
3.	<p>Zamjena spoljašnje stolarije</p> <p>Minimalne karakteristike prozora i kutija za roletne:</p> <ul style="list-style-type: none"> Up≤1,60 W/m²K (za prozor), U≤0,80 W/m²K (za kutije za roletne) <p><i>Ispunjavanjem specificiranih tehničkih uslova, zadovoljiće se minimalni uslovi sa aspekta toplotnih karakteristika prozora na koje se implementiraju mjere energetske efikasnosti za sve tri klimatske zone.</i></p>	<p>Prihvatljivo izvođenje jednog od navedenih ili sličnih sistema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ugradnja nove spoljne stolarije/bravarije – komplet ostali povezani radovi i oprema potrebni za postizanje definisanih tehničkih uslova odnosno potpuni završetak aktivnosti u skladu sa pravilima struke (špaleta i drugo)
Podsticanje obnovljivih izvora energije u sistemima grijanja, hlađenja, pripreme sanitarne tople vode i sistemima za proizvodnju električne energije		

³ Klimatske zone su zavisne od lokacije i utvrđene u Pravilniku o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada (Sl. list Crne Gore br. 75/2015):

- I zona (Bar, Budva, Danilovgrad, Herceg Novi, Kotor, Podgorica, Tivat, Tuzi, Ulcinj, Zeta)

- II zona (Nikšić i Cetinje),

- III zona (Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Šavnik)

Mjera		Tehnički uslov	Preporučena oprema i radovi kojima se postižu tehnički uslovi
4.	Ugradnja peći i kotlova na pelet za grijanje prostora i/ili pripremu STV-a	Snagu kotla/peći potrebno je naznačiti u kW. Snaga prihvatljivog kotla/peći za grijanje pojedinačnih stambenih objekata (domaćinstava) može biti od 5 do 50 kW. Dodatne informacije treba da sadrže podatak o površini (u m ²) koju kotao može grijati uz definisanu potrošnju energenta u kg/h. Minimalna efikasnost prihvatljivog kotla/peći ne smije biti manja od 70% za drvene brikete i kombinovani kotao, niti manja od 80% za drvene pelete. Provjera efikasnost kotla/peći mora biti izvršena u skladu sa EN303-5 ili drugim priznatim standardom.	<ul style="list-style-type: none"> • kotao na drvene pelete, spremnik (rezervoar) drvnog peleta, sistem za dobavu peleta s pužnim vijkom, plamenik, sistem za odvod dimnih gasova, oprema za automatsku regulaciju, spremnici tople vode, izolovani razvod grijanja, pumpe, ventili unutar kotlarnice, pribor za postavljanje i ostala oprema za pravilan rad sistema • građevinski radovi neophodni za ugradnju navedene opreme (prodori, betoniranje temelja i sl.)
5.	Ugradnja split/multisplit sistema) za grijanje/hlađenje prostora	Minimalni zahtjevi za zamjenu ili ugradnju A/C klima uređaja (split/multisplit sistema) za grijanje/hlađenje prostora prema EN 14825: <ul style="list-style-type: none"> – SCOP ≥ 3,0 – SEER ≥ 4,0 – Rashladni fluid: Freon R32 ili R410a ili R290 	<ul style="list-style-type: none"> • zamjena ili ugradnja A/C klima uređaja (split/multisplit sistema) • ostali građevinski, zanatski i instalaterski radovi i oprema prema projektu i predmjeru i predračunu kojima se postižu definisani tehnički uslovi te povezani radovi i oprema potrebni za postizanje definisanih tehničkih uslova odnosno potpuni završetak (prodori, kablovi, cijevni razvod za radni medijum, radni medijum, nosači, izolacija cijevi i sl.) • napomena: troškovi novog priključka ili za povećanje zakupljene snage postojećeg priključka na elektrodistributivnu mrežu snosi u potpunom iznosu podnosilac prijave (taj dio troška neće biti subvencionisan) • provjera minimalnih performansi za pojedine prooizvođače i tipove toplotnih pumpi se može provjeriti na web stranici: https://www.eurovent-certification.com
6.	Ugradnja toplotne pumpe za grijanje/hlađenje prostora i/ili pripremu STV-a	Minimalni zahtjevi za iznos sezonske energetske efikasnosti toplotne pumpe za grijanje prostora u prosječnim klimatskim uslovima prema EN 14825 izraženi kao SCOP (kW/kW) ili u skladu sa Uredbom Komisije (EU) 813/2013: <p>temperatura polaza vode od 35 °C (kW/kW)</p> <p>vazduh - voda ≥ 3,5</p> <p>temperatura polaza vode od 55 °C (kW/kW)</p> <p>vazduh - voda ≥ 3,1</p> <p>Minimalni zahtjevi za iznos sezonske energetske efikasnosti toplotne pumpe za komforno hlađenje prostora u prosječnim klimatskim uslovima prema EN 14825, izraženi kao SEER (kW/kW):</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zamjena ili ugradnja toplotne pumpe vazduh-voda, • kolektorsko polje ili geosonde, solarni kolektorski sistem, akumulacijski spremnici, spremnici tople vode, izolovani razvod grijanja/hlađenja, oprema za automatsku regulaciju, pribor za postavljanje • ostali građevinski, zanatski i instalaterski radovi i oprema prema projektu i predmjeru i predračunu kojima se postižu definisani tehnički uslovi te povezani radovi i oprema potrebni za postizanje definisanih tehničkih uslova odnosno potpuni završetak (prodori, kablovi, cijevni razvod za radni medij, radni medij, nosači, izolacija cjevi i sl.) • napomena: troškovi novog priključka ili za povećanje

Mjera		Tehnički uslov	Preporučena oprema i radovi kojima se postižu tehnički uslovi
		<p>temperatura polaza vode od 7 °C SEER (kW/kW)</p> <p>vazduh - voda ≥ 4,0</p> <p>Rashladni fluid: Freon R32 ili R410a ili R290</p>	<p>zakupljene snage postojećeg priključka na elektrodistributivnu mrežu snosi u potpunom iznosu podnosilac prijave (taj dio troška neće biti subvencionisan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • provjera minimalnih performansi za pojedine proizvođače i tipove toplotnih pumpi se može provjeriti na web stranici: https://www.eurovent-certification.com
7.	Ugradnja solarnog sistema za zagrijavanje vode	Stepen efikasnosti solarnog sistema za zagrijavanje vode najmanje 45%	<ul style="list-style-type: none"> • solarni termalni kolektori, njihovi nosači, spremnici/rezervoari tople vode, tekućina sunčanog kruga, oprema za automatsku regulaciju, pumpe, ventili, izolirani cjevovod, pribor za postavljanje • ostala oprema za pravilan rad sistema (komplet za ulaz hladne vode u spremnik/rezervoar, izolovani razvod tople vode do izljevniha mjesta, uključujući recirkulaciju i sl.), • građevinski radovi nužni za ugradnju navedene opreme (prodori, betoniranje postolja i sl.) • termosifonski solarni termički sistemi nisu prihvatljivi za sufinansiranje
8.	Ugradnja fotonaponskog sistema na krovu stambenog objekta	Stepen efikasnosti fotonaponskih modula najmanje 20%	<ul style="list-style-type: none"> • fotonaponski moduli, njihovi nosači, pretvarači (invertori), ostale komponente fotonaponskog sistema (priključni ormari, zaštitne sklopke, kablovi, pribor za postavljanje, oprema za prikupljanje i prikazivanje podataka i sl.) • ostala oprema za pravilan rad sistema (opremanje obračunskog mjernog mjesta i sl.), • građevinski radovi nužni za ugradnju prethodno navedene opreme

Podgorica: _____ 2024. godine

PREDLOG

**SPORAZUM O SARADNJI
U CILJU IMPLEMENTACIJE
"PROGRAMA ZA PODSTICANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U DOMAĆINSTVIMA"**

Strane potpisnice:

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA, sa sjedištem u Podgorici, Rimski trg 46, PIB 02156369, koje zastupa ministar prof. dr Saša Mujović

(u daljem tekstu: **Ministarstvo**), i

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE sa sjedištem u Podgorici, Ul. II crnogorskog bataljona 2c, Podgorica, PIB _____, koji zastupa izvršni direktor Draško Boljević (u daljem tekstu: **Eko-Fond**)

saglasile su se dana _____ 2024. godine, u Podgorici, da zakluče Sporazum o saradnji (u daljem tekstu: Sporazum) u implementaciji Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima (u daljem tekstu: Program), kako slijedi:

Predmet saradnje

Član 1

Predmet Sporazuma je implementacija Programa u cilju obezbjeđenja neophodne finansijske podrške za unapređenje energetske efikasnosti u domaćinstvima, kroz unaprijeđeni, jedinstveni mehanizam podsticaja uspostavljen od strane Ministarstva energetike i rudarstva i Eko-fonda, a u skladu sa Zaključkom Vlade br. _____

Svrha saradnje

Član 2

Svrha Sporazuma je uspostavljanje saradnje i definisanje obaveza u toku implementacije Programa, u cilju podsticanja energetske efikasnosti kod domaćinstava, kao krajnjih korisnika programa.

Cilj implementacije Programa, kao instrumenta finansijskih podsticaja je uvođenje novih tehnologija u sektoru domaćinstava, koje doprinose unapređenju energetske efikasnosti i povećanom korišćenju dostupnih obnovljivih izvora energije i rezultiraju smanjenjem potrošnje energije, nižim troškovima za energiju i unapređenje komfora u stambenim objektima.

Implementaciono tijelo

Član 3

U smislu ovog Sporazuma, za realizaciju Programa zadužen je Eko-Fond, koji se definiše kao implementaciono tijelo - transparentni posrednik za krajnje korisnike Programa i institucija nadležna za sprovođenje programa i projekata iz domena energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, kao i zaštite životne sredine i klimatskih promjena.

Obaveze Ministarstava

Član 4

U odnosu na Program, obaveze Ministarstva su sljedeće:

- Sprovođenje procedure predlaganja Programa za usvajanje od strane Vlade Crne Gore;
- Obezbeđivanje finansijskih sredstava za implementaciju Programa, u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu;
- Obezbeđivanje Eko-Fondu neophodne operativne i tehničke podrške implementaciji Programa i iz drugih izvora; i
- Kontinuirano praćenje sprovođenja Programa i saradnja sa Eko-fondom kako bi se omogućilo uspješno sprovođenje ovog Sporazuma.

Obaveze Eko-Fonda

Član 5

U odnosu na Program, obaveze Eko-Fonda su sljedeće:

- Obezbeđivanje uslova za sprovođenje procedure prijave i postupka dodjele bespovratnih sredstava;
- Raspisivanje Javnih konkursa za odabir kvalifikovanih izvođača radova i učešće krajnjih korisnika (domaćinstava), informisanje zainteresovanih korisnika, prijem prijave i vršenje provjere u odnosu na uslove, utvrđene Programom;
- Formiranje Komisije za sprovođenje javnog konkursa i sprovođenje svih definisanih procedura u postupku dodjele bespovratnih sredstava u skladu sa Programom i poslovnom politikom Eko-Fonda;
- Prikupljanje i evidentiranje svih informacija u vezi sa dodjelom finansijskih podsticaja, nakon sprovedenog postupka dodjele sredstava;
- Organizovanje provjere statusa implementacije na odobrenim projektima u okviru Programa;
- Pripremanje Izvještaja o realizaciji Javnih konkursa i kontinuirano obavještanje Ministarstva u skladu sa iskazanim potrebama; i

- Saradnja sa Ministarstvom, kako bi se omogućila uspješna realizacija ovog Programa, u skladu sa Sporazumom.

Član 6

Uslovi i podrška za implementaciju Programa

Ministarstvo i Eko-Fond će obezbijediti sve potrebne uslove da osiguraju uspješnu realizaciju svih aktivnosti, koje se tiču saradnje na implementaciji Programa.

Strane potpisnice će u saradnji sa drugim akterima, koji pružaju tehničku podršku na implementaciji Programa, kroz promotivne aktivnosti informisati javnost o Programu i procedurama implementacije.

Član 7

Rješavanje sporova

Eventualne sporove, nastale tumačenjem ili primjenom Sporazuma strane potpisnice će prvenstveno rješavati pregovorima i konsultacijama, u duhu dobrog partnerstva i uzajamnog poštovanja. U slučaju da to nije moguće, ugovara se nadležnost stvarno i mjesno nadležnog suda u Podgorici.

Član 8

Stupanje na snagu

Ovaj Sporazum je sačinjen u 4 originalna primjerka istovjetnog teksta, od kojih po dva zadržava svaka potpisnica Sporazuma i isti stupa na snagu danom potpisivanja.

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA

Ministar
Prof. dr Saša Mujović

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Izvršni direktor
Draško Boljević
